

Läsarnas bilder

FÄRGI Ulla Blumberg från Åbo skickade in en bild på vackert värpynt.

Käserat

Guggenheim

Nalle

Mer än hundra år efter författarens död 1910 pågår nu utgivningen av Mark Twains självbiografi. En rätt så rapsodisk text, tillkommen på ålderns höst. Än glimtar humorn till som eldfuglor i natten, än har pennan dopats i vitriol.

Haobjekten för Samuel Langhorne Clemens var inte många, har han själv försäkrat, men desto förskräckigare. Listan toppas av Leopold II av Belgien, vars kungliga palats utgör ett odjurs håla. Redan i fjorton års tid har denna bestenligt texten för snöd vinnings skull slaktat och lemstakat miljoner människor i Kongo, utan att någon mer än England protesterat. Förutom Twain, dock något senkommet eftersom vidundret utandades sin sista suck redan 1909.

En annan måltavla för Twain är kollegan från guldgrävartiden Bret Harte, som författare sentimental och som människa en opålitlig slarver och en matfriare av rang.

Där andra äger ett hjärta har han en pump, slår Twain fast, men det låter ändå nästan som beröm jämfört med kommentarerna om vissa kommersiella och politiska aktörer på fältet: järnvägs magnaten Jay Gould, stämplad som en professionell skojar, senator William A. Clark från Montana, den mest vänjliga reptil som republiken producerat sedan Tweeds dagar, och Simon R. Guggenheim.

William M. Tweed var i tiden boss för Tammany Hall, demokraternas genomkorrupta partimaskin, men vem var Simon R. Guggenheim? Simon var son till Meyer Guggenheim, som grundade ättens förmögenhet, och farbror till Peggy, vars far Benjamin sjönk i djupet med Titanic.

På nätet kan man läsa att Simon var affärsman, politiker och filantrop, allihop förträffligt, men om det brott mot lag och moral han gjorde sig skyldig till står inte ett ord. Bilden av honom kompletteras av Twain:

"Mr Guggenheim har nyligen valts till amerikansk senator av en köpt folkrepresentation i Colorado – vilket börjar bli det vanliga sättet att välja senatorer: Mr Guggenheim har köpt sin plats och betalat för den. Att döma av hans yttranden i offentligheten är det uppenbart att den allmänna politiska rötan har trängt in i honom och fyllt honom till brädden."

Trots protester från många ökopta väljare, slapp Simon R. Guggenheim dock korrnan och till och med galgen. Brottet ströks från protokollet. Men hur kom jag nu att fästa mig vid honom?

Östersjöfondens pris

Efterlyser förnuft i klimatdebatt

PRISTAGARE. Professor Hans von Storch hann med ett besök på Ålands sjöfartsmuseum när han i går besökte Mariehamn för att motta årets huvudpris av Östersjöfonden. ROBERT JANSSON

Vi ska vara oroliga över klimatförändringen men inte rädda. Vi kan anpassa oss till nya förhållanden, säger den tyska forskaren Hans von Storch som i fredags mottog Östersjöfondens pris i Mariehamn.

Hans von Storch är en av forskarna bakom rapporten BACC-1 som kom 2008 och som samlar forskningsresultat från en rad olika områden som rör klimatförändringens påverkan på Östersjön. Nästa år väntas BACC-2 komma ut.

– Östersjön har blivit varmare. Våren kommer tidigare, hösten blir senare och mängden is minskar. Det kan vi dokumentera. På längre sikt förändras ekosystemet om värmeökningen fortgår. En del arter försvinner och nya kommer till men havet dör inte, säger Hans von Storch.

Östersjön är svårt belastad av övergödning och giftutsläpp. Dessutom finns bland annat dumpad ammunition från krigstiden på havets botten.

– Alla faktorer arbetar ihop och påverkar Östersjön men exakt vad en förändring beror på kan vi forskare inte säga. Politiker däremot kan påstå något som passar dem just då, säger han.

Vattennivån stiger också.

– Är det bra eller dåligt frågar många och svaret beror helt på vad vi gör med det. Det är ingen fara här där ni har en påtaglig landhöjning men nog i Holland där delar av bebyggelsen redan nu ligger under havsnivån, säger von Storch.

Klimatrealist?

I en intervju i en tysk tidning kallas

von Storch för klimatrealist. Den beteckningen rycker han bara på axlarna åt. Men han efterlyser mer förnuft i klimatdebatten och tycker att man ska motarbeta den rädsla som många har inför klimatförändringen.

– Rädsla är en del av vår kultur men rädslan är en dålig rådgivare som leder till panik. Däremot ska vi vara oroliga men det är en annan sak. Vi kan anpassa oss till och lära oss att leva under nya förhållanden. Tänkbara på Arizona. Där var det inte möjligt att leva förr, nu finns där blomstrande miljonstäder.

Vi kan exempelvis få räkna med värmeböljor och extrem nederbörd men också det kan vi, enligt von Storch, lära oss att leva med. Svåra översvämningar är heller ingenting nytt.

– Översvämningen i England här om sistens uppmärksammades stort. Men landet har drabbats av liknande översvämningar tidigare utan samma uppståndelse. Graden av uppmärksamhet kan i sin tur hänga ihop med andra faktorer – till exempel lodorna är fyllda av grödor som förstörs eller om de är tomma.

Personliga åsikter

Hans von Storch vill inte uttala sig som forskare om vilka åtgärder som måste sättas in för att minska effek-

Fakta

• Östersjöfonden grundades 1969 på initiativ av kommerserådet Anders Wiklöf som donerade en halv miljon euro. Fondens beskyddare är president Martti Ahtisaari.

• Stiftelsen främjar och stöder forskning och annan verksamhet som rör skyddet av Östersjöns miljö. Fonden delar årligen ut priser för avgörande miljöinsatser. Sedan starten har cirka 670 000 euro delats ut till personer och organisationer.

• Årets huvudpristagare är Hans von Storch från Hamburg, chef för Institute of Coastal Research i Geesthacht och professor vid meteorologiska Institutet vid universitet i Hamburg. Han får 20 000 euro för att han bidragit till att sammanställa tvärvetenskaplig information och kunskap som ger en heltäckande bild av klimatförändringens effekter i Östersjöregionen.

terna av klimatförändringen. Däremot delar han gärna med sig av sina högst personliga åsikter:

– Vi måste minska mängden växthusgaser som släpps ut i atmosfären. Det hjälper inte att vi i Europa inför allt strängare regler utan de måste även gälla överallt i världen. Vi kan, om vi vill, utveckla tekniska innovationer som bromsar utsläppen. Vi måste också inrätta våra liv så att vi blir mindre känsliga för exempelvis värmeböljor och översvämningar, till exempel genom bättre skydd längs kusterna. Vi måste inse att väderet kan försäkra oss skada på något sätt och försöka skydda oss mot det. Vi har tid på oss att anpassa oss, säger Hans von Storch.

Helena Forsgård

040 708 8311, helena.forsgard@hufvudstadsbladet.se